

60-річчя

члена-кореспондента НАН України

А.А. ХАЛАТОВА

14 грудня виповнилося шістдесят років відомому вченому в галузі теплофізики і теплоенергетики члену-кореспонденту НАН України Артему Артемовичу Халатову.

А.А. Халатов у 1967 р. закінчив факультет двигунів літальних апаратів Казанського авіаційного інституту і отримав рекомендацію в аспірантуру. У 1970 р. захистив кандидатську, а в 1977 р. — докторську дисертації в галузі нових систем охолодження високотемпературних двигунів літальних апаратів. Вісім років працював у Казанському авіаційному інституті, де займався науковою і педагогічною діяльністю, брав участь у роботах зі створення ракетних систем для Військово-морського флоту.

З 1978 р. А.А. Халатов працює в Інституті технічної теплофізики АН України (ІТТФ НАНУ) — спочатку старшим науковим співробітником, з 1983 р. — завідувачем відділу, а згодом — заступником директора з наукової роботи (1986—1993 рр.). У 1981 р. йому присвоєне звання професора.

В ІТТФ НАН України А.А. Халатов ініціював і очолив важливий науковий напрям з теплообміну і гідродинаміки потоків у полях відцентрових масових сил. Тут під його керівництвом і за безпосередньою участю було виконано великий цикл фундаментальних досліджень вихорових і закручених потоків, потоків біля криволінійних поверхонь і в обертових системах. Завдяки цим дослідженням створено унікальну базу даних і розроблено принципово новий підхід до розрахунку потоків у полях відцентрових масових сил, аналізу їхньої подібності й усталеності. Відділ високотемпературної термогазодинаміки, керований А.А. Халатовим, уже багато років є провідним дослідницьким колективом з даної проблеми як в Україні, так і за її межами.

Для наукової творчості вченого та його колективу характерне поєднання глибоких фундаментальних досліджень з вирішенням практичних завдань. Поліпшені методи розрахунку, нові системи охолодження, інтенсивні технологічні процеси, апарати вихорового типу протягом багатьох років використовуються в авіа- і ракетному двигунобудуванні, теплоенергетиці, енергомашинобудуванні, лазерній техніці та оптоелектроніці, при гартуванні виробів у машинобудуванні, харчовій промисловості, хімічній технології. Великий цикл досліджень виконано в інтересах оборонної промисловості.

Результати наукових і прикладних досліджень широко цитуються вітчизняними і зарубіжними авторами, вони увійшли до підручників і навчальних посібників, довідкової літератури, навчальних курсів з теорії авіаційних двигунів, тепло- і масообміну. А.А. Халатов — автор і співавтор 12 монографій, кількох підручників і посібників для вищих навчальних закладів, більш як 300 наукових статей (75 перекладені за рубежом), має понад 80 авторських свідоцтв і патентів.

За великий особистий внесок у науку Артему Артемовичу Халатову в 1992 р. присуджена академічна премія ім. Г.Ф. Проскури. У 1995 р. його обрано дійсним членом Аерокосмічної академії України, а в 1996 р. — Почесним професором Університету м.

Кардифф (Велика Британія). Вчений одержав багато міжнародних наукових грантів, зокрема Королівського Товариства Лондона (Велика Британія), Наукового Комітету НАТО (Бельгія) і CRDF (США — Україна). У жовтні 2002 р. за дослідження у галузі нових систем охолодження газотурбінних двигунів йому разом з колегами з Великої Британії і Росії присуджено Перший приз Наукового комітету НАТО, вручений у Брюсселі (Бельгія) особисто Генеральним секретарем НАТО лордом Робертсоном. Як головного спеціаліста А.А. Халатова неодноразово запрошували до США, Англії, Німеччини, Франції, Бельгії, Кореї, Китаю та інших країн для читання лекцій і проведення семінарів.

А.А. Халатов веде активну науково-організаційну роботу. Майже 30 років він викладає у вузах України і Росії, входить до вчених рад із захисту докторських і кандидатських дисертацій. Під його керівництвом підготовлено 29 кандидатів наук, двоє з яких захистили докторські дисертації. Учні вченого успішно працюють в Україні, Росії, Гвінеї, Кувейті, на Кубі. А.А. Халатов багато років співробітничав з редакціями часописів «Промышленная теплотехника» (Україна), «*Industrial Heat Engineering*» (Україна — США), «Авиационная техника» (Росія), «*Инженерно-физический журнал*» (Білорусь), будучи членом їхніх редакційних колегій і рецензентом.

Наукова громадськість, численні учні та колеги щиро вітають Артема Артемовича з ювілеєм, бажають йому здоров'я, натхнення, нових відкриттів.